EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.7.2025
COM(2025) 421 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

ELi konkurentsivõimesse ja tehnoloogilisse juhtpositsiooni investeerimine

{SWD(2025) 194 final}

European Commission

EUROOPA STRATEEGILISTE TEHNOLOOGIATE PLATVORMI (STEP) VAHEHINDAMINE

ELi konkurentsivõimesse ja tehnoloogilisse juhtpositsiooni investeerimine

Komisjoni aruanne
Euroopa Parlamendile ja nõukogule

Käesolevas aruandes on esitatud vahehinnang Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP)[1] rakendamise kohta kuni 2025. aasta märtsini. Kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku vahehindamise raames 2024. aasta märtsis loodud **STEP on oluline osa ELi reageerimisest kasvavatele probleemidele, mis ohustavad liidu tehnoloogilist juhtpositsiooni ja tööstuse vastupanuvõimet**. STEP ei ole uus rahastamisprogramm, mis juba niigi keeruka rahastamissüsteemi veelgi keerukamaks muudaks[2]. **Tegemist on innovaatilise koordineerimisplatvormiga**, mille kaudu juhitakse **11 olemasoleva ELi rahastamisprogrammi[3] alusel** tehtavaid ELi investeeringuid, et toetada elutähtsaid strateegilisi tehnoloogiaid kolmes sektoris – digi- ja süvatehnoloogia, puhta ja ressursitõhusa tehnoloogia ning biotehnoloogia sektoris –, pöörates tähelepanu ka kvalifitseeritud tööjõu nappuse kõrvaldamisele. STEPi rakendatakse olemasolevate fondide alusel tehtavate investeeringute koondamise teel, andes kvaliteetsetele projektidele **STEPi (suveräänsus)märgise[4]** ja pakkudes **STEPi (suveräänsus)portaali,[5] et tagada projektiarendajatele hõlpsam juurdepääs rahastamisele.** STEP toetab mitmesuguseid toetusesaajaid, sealhulgas väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEd), idufirmasid, teadusasutusi ja tööstusettevõtteid, et aidata neil arendada ja laiendada strateegilisi tehnoloogiaid, millel on **suur innovatsioonipotentsiaal** või mille abil on võimalik **vähendada ELi strateegilist sõltuvust**.

Euroopa Komisjon võtab vastu käesoleva vahehindamise STEPi rakendamise kohta, nagu on nõutud STEPi määruse artikli 8 alusel[6]. Kuigi käesolev aruanne avaldatakse STEPi rakendamise väga varases etapis – liiga vara, et mõju oleks võimalik täies ulatuses hinnata –, on selle abil võimalik saada väärtuslikke esialgseid kogemusi. Nende teadmiste eesmärk on anda teavet, mille põhjal pidada arutelusid tulevaste rahastamisprogrammide kohta järgmise mitmeaastase finantsraamistiku alusel, nagu on määrusega ette nähtud. Kooskõlas parema õigusloome raamistiku nõuetega hinnatakse vahehindamise raames STEPi eesmärkide saavutamist, tuginedes kättesaadavatele tõenditele. Selleks võetakse arvesse viit hindamiskriteeriumi: tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust ja Euroopa lisaväärtust. Käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumendis on esitatud täiendavaid tõendeid ja taustteavet, mis põhinevad laialdasel tõendusmaterjalil, sealhulgas sihipärasel tagasisidekorjel, sihtotstarbelistel teavitusmissioonidel liikmesriikidesse ning teabevahetusel liikmesriikide ametiasutuste, tööstuse esindajate ja teadusasutustega.

Hindamise käigus leiti, et ELi rahaliste vahendite suunamisel ELi strateegiliste eesmärkide täitmisse on tehtud olulisi edusamme. Liikmesriigid on võtnud meetmeid STEPi prioriteetide integreerimiseks oma ühtekuuluvuspoliitika programmidesse ning on STEPi eesmärkide täitmiseks **juba kaasanud ligikaudu 6,3 miljardit eurot**[7]. Samal ajal on komisjoni hallatavate ELi

[1] Vt Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm – Euroopa Liit (STEP).

[2] STEPi määrusega ei ole ette nähtud täiendavaid rahaeraldisi STEPi jaoks, v.a 1,5 miljardi euro suurune sihipärane eraldis Euroopa Kaitsefondile STEPiga seotud meetmete tugevdamiseks.

[3] Innovatsioonifond, programm „Digitaalne Euroopa", Euroopa Kaitsefond, programm „Euroopa horisont", programm „EL tervise heaks", Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond+, Õiglase Ülemineku Fond, Ühtekuuluvusfond, taaste- ja vastupidavusrahastu ning programm „InvestEU".

[4] Vt STEPi (suveräänsus)märgis.

[5] Vt STEPi (suveräänsus)portaal.

[6] STEPi määruse (artikkel 8) kohaselt peab vahehindamine olema lõpule viidud 2025. aasta detsembriks.

[7] 31. märtsi 2025. aasta seisuga oli komisjon heaks kiitnud kokku 38 STEPiga seotud ühtekuuluvuspoliitika programmi muudatust 11 liikmesriigis.

rahastamisprogrammide alusel **sihtotstarbeliste projektikonkursside kaudu kaasatud 9,5 miljardit eurot,** millest üle 5,1 miljardi euro on väljavalitud projektidele juba eraldatud. Lisaks on ELi jaoks strateegiliselt väärtuslikele kvaliteetsetele projektidele antud **190 STEPi märgist**[8]. Kuigi **on veel liiga vara anda täielikku hinnangut** ja **STEPi rakendamisel on ilmnenud teatavaid raskusi**, viitavad esimesed märgid sellele, et **STEP aitab tõhusalt suunata olemasolevaid ELi rahalisi vahendeid elutähtsatesse sektoritesse**, mis on äärmiselt olulised Euroopa tehnoloogilise sõltumatuse tagamiseks.

Käesolev aruanne on üles ehitatud järgmiselt. Punktis 1 hinnatakse STEPi rakendamisel seni tehtud edusamme, keskendudes kohapeal saavutatud konkreetsetele tulemustele. Punktis 2 vaadeldakse, mis on hästi toiminud ja mida saaks parandada, ning tuuakse välja senised peamised õppetunnid. Punktis 3 tehakse kokkuvõte ja kirjeldatakse edasisi samme.

1. STEPi edukas rakendamine edeneb jõudsalt

STEP on lõimitud viie komisjoni poolt eelarve otsese täitmise raames hallatava ELi programmi rakendamisse: programm „Euroopa horisont“, innovatsioonifond,[9] Euroopa Kaitsefond, programm „Digitaalne Euroopa“ ja programm „EL tervise heaks“. 2025. aasta märtsiks oli nende programmide alusel käivitatud kokku 60 STEPiga seotud ja STEPi eesmärkidele vastavat projektikonkurssi ja kaks hankemenetlust, mille alusel anti rahalisi vahendeid kokku 9,5 miljardit eurot. Neist suurima osa moodustasid innovatsioonifondi raames toimunud projektikonkursid, millega toetati puhast ja ressursitõhusat tehnoloogiat. Märkimisväärе panus anti muu hulgas ka Euroopa Innovatsiooninõukogu sihtotstarbelise STEPi kasvutoetuste projektikonkursi raames, millega pakuti edukatele taotlejatele üksnes omakapitalipõhiseid investeeringuid. 2025. aasta märtsi lõpuks oli STEPi alusel kindlaksmääratud kolmes strateegilises sektoris väljavalitud projektidele eraldatud juba ligikaudu 5,2 miljardit eurot, kusjuures enamik ressursse kaasati puhta tehnoloogia valdkonnas. Toetus oskuste arendamisele moodustas 53 miljonit eurot, mis anti programmi „Digitaalne Euroopa“ raames kõrgetasemeliste digioskuste toetamiseks esmatähtsate tehnoloogiate valdkonnas.

STEPi rakendamine ELi ühtekuuluvuspoliitika kaudu edeneb liikmesriikides hästi nii riiklikul kui ka piirkondlikul tasandil. 2025. aasta märtsi lõpu seisuga olid liikmesriigid väljendanud suurt huvi ühtekuuluvuspoliitika vahendite kasutamise vastu STEPi prioriteetide toetamiseks. Kokku esitati ja komisjon kiitis heaks 38 ühtekuuluvuspoliitika programmide muudatust, et jaotada STEPi eraldiseisvatele prioriteedile ümber 6,3 miljardit eurot. Kõnealused muudatused käsitlesid 11 liikmesriigi[10] programme eelkõige Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja Õiglase Ülemineku Fondi alusel. Investeeringud oskuste arendamisse, mis on oluline osa STEPi eesmärkidest, moodustasid ligikaudu 15 % eraldistest[11]. Peale selle algatasid valitud liikmesriigid[12] 2 miljardi euro väärtuses STEPiga seotud investeeringutele suunatud projektikonkursse, millest

[8] Sealhulgas 3. aprillil 2025 Euroopa Innovatsiooninõukogu raames antud 11 STEPi märgist.

[9] Fondi rahastatakse ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) alusel teenitud tulust.

[10] Prantsusmaa, Saksamaa, Läti, Leedu, Rumeenia, Itaalia, Hispaania, Taani, Madalmaad, Austria ja Poola.

[11] Andmepunktis on arvesse võetud ainult neid programme, millel on sihtotstarbeline STEPi prioriteetne suund või mille raames on STEPile teadaolevalt summasid eraldatud.

[12] Saksamaa, Taani, Itaalia, Läti ja Rumeenia.

148 miljonit eurot on juba eraldatud tegelikele projektidele ning lähikuudel ja -aastatel eraldatakse järk-järgult veelgi rohkem vahendeid.

2025. aasta märtsi lõpu seisuga esitatud andmeid STEPi investeeringute jaoks tehtud eraldiste ja antud rahaliste vahendite kohta, sealhulgas ressursside kohta, mis eraldati või anti investeeringuteks STEPi eesmärkide täitmist toetavasse oskuste arendamisse, tuleb käsitada ülevaatena poolelioleva protsessi hetkeseisust. STEPi rakendamise jätkudes on oodata veelgi rohkem oskustele suunatud algatusi. Nende tulemuste põhjal ei ole STEPi eesmärkidele eraldatud kindlakstehtud rahalistest vahenditest veel rahastatud tegelikke projekte tehnoloogiasektorites, kuhu need vahendid on suunatud. Kui projektid on STEPiga seotud projektikonkursside raames rahastamiseks juba välja valitud, siis **toimub nende rakendamine eelduste kohaselt tulevastel aastatel. See piirab praegusi võimalusi hinnata STEPi edukust strateegiliste tehnoloogiate toetamisel.**

2025. aasta märtsi seisuga ei olnud ükski liikmesriik esitanud oma taaste- ja vastupidavuskavade muudatusi konkreetsete STEPi prioriteetide lisamiseks ning ükski liikmesriik ei olnud kasutanud võimalust kanda taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid üle oma programmi „InvestEU" liikmesriigi osasse konkreetselt STEPiga seotud investeeringuteks[13][14]. See võib olla seletatav **ajaliste piirangutega**, sest STEP loodi siis, kui möödunud oli üle poole taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisajast.

Nähtavuse suurendamiseks ning projektide alternatiivse ja kumulatiivse rahastamise hõlbustamiseks on komisjon seni andnud 190 STEPi (suveräänsus)märgist. STEPi märgise eesmärk on tunnustada kvaliteetseid ja STEPi eesmärkidega kooskõlas olevaid projekte, olenemata sellest, kas neile anti rahalisi vahendeid või mitte (viimast sageli põhjusel, et kasutatavad koguvahendid on ebapiisavad). Märgis iseenesest ei anna mingit tagatist alternatiivse või kumulatiivse rahastamise kättesaadavaks tegemiseks: **2025. aasta märtsi lõpu seisuga ei olnud STEPi märgisega projektid** ELi ühtekuuluvuspoliitika vahenditest ega taaste- ja vastupidavusrahastust **veel rahalisi vahendeid saanud**. Esimesed märgised anti aga alles 2024. aasta oktoobris, mis tähendab seda, et tulevastel kuudel võidakse need vahendid siiski kasutusele võtta.

2024. aasta aprillis käivitatud STEPi (suveräänsus)portaal on toiminud ühtse veebipõhise keskusena, mis pakub teavet STEPiga seotud rahastamis- ja investeerimisvõimaluste kohta. 2025. aasta märtsi lõpu seisuga oli portaalis loetletud üle 70 projektikonkursi, mida rahastati mitmesugustest allikatest (ühtekuuluvuspoliitika, komisjoni hallatavad ELi programmid jne). STEPi portaalis on esitatud kaart, millel on antud ülevaade vastuvõetud ühtekuuluvuspoliitika programmi muudatustest, ning STEPi märgise saanud projektide avalik andmebaas, mis suurendab läbipaistvust ja mida saavad kasutada avaliku ja erasektori investorid, sealhulgas ELi rahalisi vahendeid haldavad korraldusasutused liikmesriikides. Pooleli on tehnilised ettevalmistused tehisintellektitoega simulaatori ja juturoboti lõimimiseks, et aidata projektiarendajatel sobilikke ELi rahastamisvõimalusi kindlaks teha.

[13] Kaheksa liikmesriiki (Bulgaaria, Tšehhi, Soome, Kreeka, Malta, Rumeenia, Hispaania ja Portugal) on aga panustanud oma programmi „InvestEU" liikmesriigi osasse ning viis neist on kasutanud taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid muudel kui STEPiga seotud eesmärkidel.

[14] Liikmesriigid võivad eraldada 6 % oma taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest programmi „InvestEU" liikmesriikide osasse eesmärgiga investeerida STEPiga seotud tehnoloogiatesse. See lisandub olemasolevale võimalusele kanda kuni 4 % taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid üle programmi „InvestEU" laiematel eesmärkidel, mis tähendab, et kokku on võimalik üle kanda kuni 10 % vahendeid. Samuti peavad liikmesriigid käsitama oma taaste- ja vastupidavuskavade läbivaatamisel prioriteetsena STEPi märgise saanud projekte. Lisaks peavad nii komisjon kui ka liikmesriigid võtma STEPi märgist arvesse Euroopa Investeerimispanga (programmi „InvestEU" peamine partner) investeeringuid käsitlevate konsultatsioonide pidamisel ja programmi „InvestEU" teiste rakenduspartnerite investeeringute poliitikavastavuse kontrollimisel.

Kuna STEPi ühetaoline rakendamine ELi 11 eri programmi lõikes on probleemne, **on kehtestatud mitmesugused koordineerimismehhanismid**. Esiteks **loodi STEPi riiklike kontaktpunktide võrgustik, kuhu kõik liikmesriigid määravad oma esindaja[15].** 2024. aastast kuni 2025. aasta alguseni tuli võrgustik kokku viiel korral, pakkudes foorumit kogemuste vahetamiseks, hea tava jagamiseks ning STEPi rakendamise õiguslike ja tegevusalaste aspektide selgitamiseks. Teiseks tuleb regulaarselt kokku 14 peadirektoraati[16] hõlmav **komisjoni talitustevaheline võrgustik**, et kooskõlastada rahastamisprioriteete, jagada tegevussuuniseid ja head tava ning jälgida edusamme.

Lisaks avaldas komisjon mitu suunisdokumenti, sealhulgas STEPi kohaldamisala käsitlevad ametlikud suunised,[17] sihtotstarbelise brošüüri riiklikele kontaktpunktidele ja korraldusasutustele ning ajakohastatud teate taaste- ja vastupidavuskavade muutmise kohta STEPi prioriteetide lisamise eesmärgil. Seni on komisjon korraldanud tehnilise missiooni üheksasse liikmesriiki (Saksamaa, Prantsusmaa, Eesti, Läti, Leedu, Rumeenia, Sloveenia, Portugal ja Kreeka), et liikmesriikide rakendamistegevust veelgi toetada.

2. STEP annab hea võimaluse toetada ELi strateegilisi tehnoloogiaid, kuigi rakendamisel esineb jätkuvalt takistusi

STEPil on käegakatsutav roll ELi rahastamisprogrammide suunamisel strateegiliste tehnoloogiate poole, ent süsteemsed probleemid ei võimalda selle potentsiaali täielikult ära kasutada. STEP on toiminud katalüsaatorina olemasolevate rahastamisvahendite **koordineerimisel** ning nende suunamisel elutähtsate tehnoloogiate toetamisse süva-, puhta ja biotehnoloogia valdkondades, korraldades lühikese aja jooksul ümber suuri rahalisi vahendeid. Sellest hoolimata piiravad STEPi alla kuuluvate ja enne STEPi loomist kavandatud ELi rahastamisprogrammide – millel igaühel on eraldiseisvad rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid, taotlemismenetlused, ajakavad ja kaasrahastamise määrad – paljusus ja mitmekesisus nii STEPi rakendamise kiirust kui ka kvaliteeti ning lõppkokkuvõttes selle üldist mõju.

STEPi märgis on küll parandanud projektide nähtavust, kuid selle mõju rahaliste vahendite kasutamisele ei ole veel ilmnenud. Selle põhjused on **ajaga seotud probleemid[18] ja praktilised takistused.** Antud STEPi märgiste praegusest jaotusest liikmesriikide vahel nähtub suhteline koondumine ELi arenenumatesse piirkondadesse. N-ö vähem arenenud ja üleminekupiirkondades elluviidavad projektid, millele on antud STEPi märgis, võiksid põhimõtteliselt saada suhteliselt suurema osa ühtekuuluvuspoliitika vahenditest. Praktikas on ELi eri rahastamisvahendite rahaliste vahendite ühendamine osutunud keeruliseks, sest nende rahastamisvahendite toimimise suhtes kehtivad erinevad eeskirjad, sealhulgas lahknevad meetodid rahastamiskõlblike kulude hindamiseks. Peale selle esineb erinevusi STEPi projektidele riigiabi andmisel sõltuvalt projekti liigist – STEPi määruse

[15] 31. märtsi 2025. aasta seisuga ei olnud riiklikku kontaktpunkti veel määranud ainult Iirimaa.

[16] Eelarve peadirektoraadi, kliimameetmete peadirektoraadi, sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraadi, konkurentsi peadirektoraadi, kaitsetööstuse ja kosmose peadirektoraadi, majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraadi, tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse, õigustalituse, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi, teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi, tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi, peasekretariaadi ning reformide ja investeeringute rakkerühma esindajad.

[17] Komisjoni teatis C(2024) 3209 „Suunised määruse (EL) 2024/795 (millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP)) teatavate sätete kohta“, 2024, kättesaadav aadressil https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

[18] Esimesed STEPi märgised anti alles hindamisperioodi lõpul.

kohaldamisalasse kuuluvate projektide suhtes kehtib vaid piiratud sooduskord[19] – ning mõned liikmesriikide ametiasutused on märkinud, et see tegur võib vähendada nende valmidust rahalisi vahendeid anda. Samuti muudab teatavate STEPi märgisega projektide laad – suurte rahvusvaheliste konsortsiumide osalemine – iseenesest nende võimalikku elluviimist, sest see nõuab samaaegset toetust mitmelt korraldusasutuselt.

STEPi portaal on ühtse kontaktpunktina edukalt pakkunud lihtsustatud juurdepääsu rahastamisvõimalusi käsitlevale teabele. Selle toimimine sõltub aga eraldiseisvatest rakenduste süsteemidest. Eelduste kohaselt parandavad kavandatud täiustused, nagu tehisintellektil toimiva simulaatori arendamine, portaali tõhusust veelgi. Teave toetuste ja hankemenetluste kohta nende programmide alusel, mida komisjon haldab eelarve otsese täitmise raames, on kättesaadav rahastamise ja hangete portaalis. Seni puudub aga ühtne kontaktpunkt, kus oleksid esitatud rahastamisvõimalused, mida rahastatakse ELi eelarvest ning mida haldavad rakenduspartnerid, liikmesriigid ja piirkondlikud ametiasutused.

Algses mitmeaastases finantsraamistikus ettenähtuga võrreldes parandas STEP ELi kulutusi elutähtsatesse tehnoloogiatesse, kuid struktuursed erinevused programmide vahel ei võimalda endiselt järgida täielikult integreeritud lähenemisviisi, mis oleks projektiarendajatele kasulik. Näiteks tõid mitu liikmesriiki näiteid projektide kohta, millele oli antud innovatsioonifondi raames STEPi märgis, kuid mis ei pruugi olla ERFi ja Õiglase Ülemineku Fondi alusel toetuskõlblikud nende fondide õiguslikus aluses sisalduvate õigusnormide[20] tõttu, mis välistavad fondide kasutamise heitkogustega kauplemise süsteemiga (HKS) hõlmatud käitiste rahastamiseks[21]. Sellised lahknevused vähendavad STEPi suutlikkust toimida sujuva ühenduslülina eelarve täitmise eri viiside vahel ja näitavad, kui keeruline on eri rahastamisvahendeid tagantjärele omavahel kooskõlla viia.

Strateegiliselt pakub STEP Euroopa lisaväärtust, koondades vahendeid ja poliitilist tähelepanu ELi tulevase konkurentsivõime ja majandusjulgeoleku seisukohast ülimalt olulistele sektoritele ja projektidele. STEP pakub kogu ELi hõlmavat raamistikku, et soodustada investeeringuid elutähtsatesse tehnoloogiatesse, kuigi STEPi märgisega projektide piirkondlik koondumine arenenumatesse piirkondades osutab võimalikule probleemile kaasava mõju saavutamisel.

STEPi tähtsust kinnitab muutuv poliitiline tegevuskava. Komisjoni algatused puhta tööstuse kokkuleppe[22] ja konkurentsivõime kompassi[23] alusel kajastavad laiapõhjalist konsensust vajaduse osas toetada strateegilisi tehnoloogiaid suunatud koordineeritud investeeringute ja meetmete kaudu. STEPi

[19] 2024. aasta juunis muutis komisjon regionaalabi suuniseid, et tõsta STEPi kohaldamisalasse kuuluvate projektide abi ülemmäärasid abi saavates piirkondades, vt EUR-Lex – 52024XC03516 – ET – EUR-Lex.

[20] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määruse (EL) 2021/1058 (mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi) artikkel 7 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määruse (EL) 2021/1056 (millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond) artikkel 9 ja artikli 11 lõike 2 punkt h.

[21] 1. aprillil 2025 avaldas komisjon seadusandliku ettepaneku muuta sihipäraselt ühtekuuluvuspoliitika vahendite õigusraamistikku, sealhulgas võimaldada innovatsioonifondi raames STEPi märgise saanud tegevuse puhul fossiilkütuste tootmise, töötlemise, transpordi, jaotuse, ladustamise või põletamisega seotud investeeringuid ning anda ERFist rohkem toetust (nt innovatsioonifondi raames) STEPi märgise saanud dekarboniseerimisprojektidele, kättesaadav aadressil Inforegio – Ajakohastatud ühtekuuluvuspoliitika: vahehindamine.

[22] Vt COM(2025) 85 final.

[23] Vt COM(2025) 30 final.

kohaldamisala kavandatud laiendamine kaitsesektorile[24] kinnitab platvormi potentsiaali kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku alusel.

3. STEP annab ka edaspidi tulemusi ja pakub teavet tulevaste ELi rahalisi vahendeid käsitlevate otsuste tegemiseks

STEP on küll alles algusjärgus, kuid teel oma eesmärkide täitmise suunas. Platvorm on tõestanud eeliseid, mis kaasnevad rahastamisprogrammide ulatuslikuma koordineerimisega sihipäraste poliitikaeesmärkide ümber. STEPi portaal on edukas katsealgatus, mis koondab STEPiga seotud rahalised vahendid ja investeerimisvõimalused asjaomaste sidusrühmade jaoks ühtsesse kontaktpunkti.

Nendest saavutustest hoolimata tuuakse hinnangus välja, et STEP toimib keerulise ja jäiga rahastamissüsteemi piires, ja rõhutatakse vajadust jätkuva koordineerimise järele, et hõlbustada strateegiliste prioriteetide kehtestamist, mis muutub tulevikus üha vajalikumaks.

Edaspidi edenevad STEPi rakendamise meetmed täiel kiirusel. 2025. aasta märtsiks oli üle ELi esitatud rohkem STEPiga seotud ühtekuuluvuspoliitika programmi muudatusi. Käesolevas uues etapis on põhitähelepanu suunatud nende vastuvõtmisele ja rakendamisele. Liikmesriigid ja komisjon algatavad ka edaspidi projektikonkursse ja annavad STEPiga seotud projektidele rahalisi vahendeid. Komisjoni antavate STEPi märgiste kasvav arv koos liikmesriikide tasandil STEPi eesmärkideks ette nähtud suuremate rahaliste vahenditega tagavad investoritele kvaliteetsete projektide olemasolu. STEPi eesmärkide saavutamine kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku lõpuks 2027. aastal nõuab **järjepidevaid jõupingutusi ja jätkuvat pühendumust nii liikmesriikidelt kui ka komisjonilt.** Sel eesmärgil uurib komisjon ka tulevikus võimalusi abistada liikmesriike STEPi rakendamisel ja suurendada vastastikust täiendavust ELi rahastamisvahendite vahel.

Rakendamise käesolevas teises etapis võiks STEPi puhul kasuks tulla selle laiem kohaldamisala ja suuremad stiimulid. 2025. aasta aprillis tegi komisjon ettepaneku lisada STEPi neljas sektor – kaitsevaldkond – ja laiendada STEPi raames ühtekuuluvuspoliitika jaoks kasutatavaid rahalisi stiimuleid. Need uued elemendid kehtestati ettepanekus võtta vastu määrus, millega stimuleeritakse kaitseotstarbelisi investeeringuid ELi eelarvest,[25] ja ettepanekus võtta vastu määrus seoses ühtekuuluvuspoliitika vahehindamisega[26]. Praegu peavad ELi institutsioonid nende tekstide üle läbirääkimisi.

Käesolevas etapis **ei ole STEPi toimimise täiendavat muutmist ette nähtud**, võttes muu hulgas arvesse rakendamiseks kuluvat aega, mis oleks vajalik võimaliku kasu realiseerumiseks ajutise rahastamisvahendi alusel, mis kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku lõppemisel (2027. aasta lõpus) aegub. **Sellest hoolimata võivad paljud STEPist saadud kogemused ja selle piirangud olemasolevate probleemide lahendamisel pakkuda teavet tulevase mitmeaastase finantsraamistiku kavandamiseks, nagu on ette nähtud STEPi määrusega, eeskätt seoses konkurentsivõime ja majandusliku lähenemise jaoks mõeldud tulevaste ELi rahaliste**

[24] Ettepanek võtta vastu määrus, millega stimuleerida kava „ReArm Europe“ rakendamise eesmärgil kaitseotstarbelisi investeeringuid ELi eelarvest (COM(2025) 188 final).

[25] Vt EUR-Lex – 52025PC0188 – ET – EUR-Lex.

[26] Vt Inforegio – Ajakohastatud ühtekuuluvuspoliitika: vahehindamine.

vahendite kavandamisega. Teatavad STEPi põhieesmärgid, nagu ELi rahastamisvahendite tõhusam koordineerimine ja ulatuslikum integreerimine ning toetusesaajatele lihtsamate eeskirjade ja ühtse kontaktpunkti kaudu pakutav lihtsustatud juurdepääs rahastamisvahenditele, võivad olla eeskujuks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku rahastamisvahendite kavandamisel.